

Starfsreglur um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana í peningamálum

Í lögum um Seðlabanka Íslands nr. 36/2001 segir að bankastjórn setji starfsreglur sem bankaráð staðfestir um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana sinna í peningamálum. Í samræmi við þetta ákvæði voru starfsreglur staðfestar í janúar 2002.¹ Þær hafa nú verið endurskoðaðar og voru þær staðfestar að nýju í febrúar 2006.

Í skýringum við greinina um starfsreglurnar sagði í greinargerð sem fylgdi frumvarpi til laga um Seðlabanka Íslands 2001: „Ákvarðanir sem teknar eru á fundum bankastjórnar skulu skráðar með viðeigandi hætti og staðfestar með áritun bankastjórnar. Til þess að tryggja að ætíð séu viðhöfð bestu faglegu vinnubrögð við mótun og framkvæmd peningastefnunnar, í ljósi ákvæðanna um meginmarkmið stefnunnar skv. 3. gr., þykir rétt að festa í lög ákvæði um að sérstakar starfsreglur gildi um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana bankastjórnar í peningamálum. Hér er t.d. átt við verkferli sem gilda við undirbúning ákvarðana, við hvaða upplýsingar skuli stuðst og eftir atvikum hvaða embættismenn bankans aðrir en bankastjórar taki þátt í því ferli þótt á endanum sé það bankastjórn sem formlega tekur ákvörðun. Mikilvægt er einnig að gera skýra grein fyrir ákvörðunum bankastjórnar, sérstaklega þeim sem varða beitingu stjórnþækja bankans í peningamálum. Þær skal birta opinberlega þannig að skýrt sé á hvaða forsendum þær byggjast og hvað í þeim felst. Með ákvæðum þessarar greinar er leitast við að tryggja að ákvarðanir bankastjórnar séu ætíð reistar á eins faglegum grunni og kostur er, að peningastefnan sé gagnsæ og að bankastjórn standi reikningsskil gerða sinna gagnvart stjórnvöldum og almenningi. Greinin felur ekki í sér kvöð um að bankastjórn skuli birta frásagnir af umræðum á fundum þegar ákvarðanir í peningamálum eru teknar eða afstöðu einstakra bankastjóra.”

Sem fyrr segir voru fyrstu reglur þessa efnis settar í janúar 2002. Þær hafa nú verið endurskoðaðar í ljósi reynslu og með hliðsjón af því að frá og með árinu 2006 tekur bankastjórn Seðlabanka Íslands ákvarðanir um vexti á fyrirfram ákveðnum og tilkynntum dögum. Nýjar reglur voru formlega staðfestar 24. febrúar 2006. Þær eru eftirfarandi:

Starfsreglur um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana í peningamálum

Starfsreglur þessar eru settar með hliðsjón af ákvæðum 3. mgr. 24. gr. laga nr. 36/2001 um Seðlabanka Íslands. Þær byggjast á eftirfarandi meginsjónarmiðum:

- Að ákvarðanir í peningamálum séu í samræmi við markmið bankans.
- Að bestu faglegu vinnubrögð séu viðhöfð við ákvarðanir í peningamálum og að þær séu vel grundaðar.

1. Birtar í *Peningamálum* 2002/1.

- Að tryggt sé eftir föngum að upplýsingar sem máli skipta og þekking starfsmanna nýtist við ákvarðanir í peningamálum.
- Að ákvörðunarferlið auki gagnsæi peningastefnunnar og auðveldi kynningu á henni.
- Að fyrir liggji eftir á hvernig einstakar ákvarðanir voru teknar og hvaða ráð og rök lágu að baki.

Samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 23. gr. nr 36/2001 fer bankastjórn með ákvörðunarvald í peningamálum.

Samkvæmt 3. gr. laga nr. 36/2001 er meginmarkmið Seðlabanka Íslands að stuðla að stöðugu verðlagi. Í yfirlýsingu ríkisstjórnarinnar og Seðlabankans frá 27. mars 2001 var bankanum sett tölulegt markmið um verðbólgu sem er að jafnaði sem næst 2½% hækkun vísitölu neysliverðs á tólf mánuðum.

Vinnuferli við ákvarðanir í peningamálum

1. Seðlabanki Íslands gerir verðbólguþátt sem skal birt í riti bankans *Peningamálum*. Verðbólguþátturinn er gerð á hagfræðisviði bankans og byggist á þjóðhagssþátt og öðrum spálíkönnum sem hagfræðisvið ræður yfir og þróar. Bankastjórn staðfestir formlega verðbólguþátt til birtingar í *Peningamálum*. Ítarleg grein skal hverju sinni gerð fyrir forsendum hennar.
2. Fyrir lok hvers almanaksárs skal bankastjórn ákveða og tilkynna opinberlega eigi færri en sex vaxtaákvörðunardaga fyrir komandi ár. Útgáfudagar *Peningamála* geta verið formlegir vaxtaákvörðunardagar.
3. Í aðdraganda vaxtaákvörðana efnir bankastjórn til peningastefnufunda sem hér segir:
 - a. Um það bil viku fyrir vaxtaákvörðunardag efnir bankastjórn til fundar þar sem ítarlega er farið yfir þróun og horfur í efnahags- og peningamálum. Á þessum fundi skal leggja fram öll tiltæk gögn sem máli skipta við greiningu á framvindu efnahagsmála og við mat bankans á samræmi peningastefnu og verðbólgu-umarkmiðs. Meðal þessa efnis eru Hagvísar, frekari vísbendingar um þróun eftirspurnar, utanríkisviðskipti og vinnumarkað og upplýsingar um miðlun peningastefnunnar og lausafjárhrif aðgerða Seðlabankans.

Í þeim tilvikum þar sem vaxtaákvörðunardagur er jafnframt útgáfudagur *Peningamála* skal fyrir fundinn leggja fram drög að þjóðhags- og verðbólguþátt og drög að meginmarkmiðum *Peningamála* til kynningar og umræðu á fundinum. Aðalhogfræðingur og framkvæmdastjórn hafa framsögu um efni sem frá sviðum þeirra kemur.
 - b. Þegar líður nær vaxtaákvörðun efnir bankastjórn til fundar þar sem m.a. verður kynnt og rætt mat á samræmi peningastefnu og verðbólguumarkmiðs í ljósi greiningarinnar á stöðu og horfum sem kynnt var og rædd á fundi skv. a-lið. Lögð skulu fram til umfjöllunar drög að inngangi í *Peningamál* eða frétt um væntanlega ákvörðun bankastjórnar þegar ákvörðunardagur er ekki útgáfudagur *Peningamála*.

Peningastefnufundi samkvæmt a-lið sitja auk bankastjórnar aðstoðarbankastjóri, aðalhaffræðingur og staðgengill hans, framkvæmdastjórnar alþjóðasviðs, fjármálasviðs, peningamálasviðs og tölfraeðisviðs og aðrir sérfræðingar eftir því sem bankastjórn ákveður hverju sinni.

Peningastefnufundi samkvæmt b-lið sitja auk bankastjórnar aðstoðarbankastjóri, aðalhaffræðingur og staðgengill hans og framkvæmdastjórnar fjármálasviðs og peningamálasviðs.

Formaður bankastjórnar stýrir peningastefnufundum. Í fundargerð skal greint frá meginefni fundar, hvaða gögn voru lögð fram og niðurstöðu þegar við á.

4. Á ákvörðunarfundi bankastjórnar gerir formaður tillögu um vexti. Að tekinni ákvörðun kallar bankastjórn þá sem sitja peningastefnufundi samkvæmt b-lið og aðra eftir atvikum hverju sinni til samráðs um endanlegan frágang texta til kynningar á ákvörðuninni í innangi *Peningamála* eða frétt frá bankanum, sbr. tölulið 6.
5. Bankastjórn heldur aðra fundi um peningastefnuna og framvindu efnahags- og peningamála eftir því sem hún telur tilefni til og kallar aðra til samráðs eftir atvikum hverju sinni. Ákvarðanir sem varða stefnuna í peningamálum en ekki stýrivexti sérstaklega tekur bankastjórn að undangengnu samráði við þá sem tilefni er til hverju sinni.
6. Á útgáfudögum *Peningamála* eru ákvarðanir bankastjórnar um vexti rökstuddar í *Peningamálum*. Á öðrum vaxtaákvörðunardögum birtir bankinn frétt um ákvörðum bankastjórnar ásamt rökstuðningi að baki henni. Ákvarðanir bankastjórnar um vexti skulu kynntar á fundi með fréttamönnum og á það við um útgáfudaga *Peningamála* jafnt sem aðra vaxtaákvörðunardaga.

Gildistaka

Reglur þessar voru staðfestar á fundi bankaráðs Seðlabanka Íslands 23. febrúar 2006 og taka þegar gildi. Þær koma í stað reglna sem staðfestar voru á fundi bankaráðs 10. janúar 2002 og formlega settar af bankastjórn 14. janúar 2002.

